

secteurs met
toestand van
ig is zich te
hoe veel te
u sodert het
slag loopt, de
en het pro-
leerkrachten
elen beteeke-
en; nóg meer
lingen; stren-
individuele
lingen; in één
en, waardoor
edings-inrich-
l verworven

rij veel voor-
eder kind
nte aanwezig
l en voor de
eren schade-
en dan ook,
staat.

verschillende
surplus van
het onderwijs
k en er zijn
an de onder-
er allerwege
waar te ne-
n termijn in
elen. En dan
aanmerking
or de opvoe-
uk, voor den
n is dat van
vordt, dat de
er weet, dat
ozen hadden,

et werk, dat
ift mag bezig
estelijk werk.
zaaien. God
Augustinus,
onze onder-
e blijmoedige
rouwe zorgen

G. MEIMA.

ATIE

id. 1)

erborgenheid der
geopenbaard is
in den Geest, is
bedekt onder de
ld, is opgenomen
1 Tim. 3:16.

ing is be-

ristus!
ristelijk feest,
zeggen, dan
ovige wereld
nt Kerstfeest
ch het is een
Kerstfeest zijn
a God en de
rbandgeheel
is de komst
menschen, in
engel en dier,

gezien en ge-
den engeren
zijn zending-
zaligheid ge-
godzaligheid
k de zending
niet de tweede
het mysterie
gsarbeid van
z'n nut, in-
nadruk zeg-
d komt niet
niet met dien

zaligheid de
a onzen tekst
big nog laten
wat dit mys-
a tekst, ver-
mysterie der
is geopen-

is: „God is

Geref. Kerk te
n zijn ambt als
oorders van de
en gepubliceerd;
en, en zoo wordt

geopenbaard in het vleesch, gerechtvaardigd in den geest". Daarmee zijn we niet bij de zending, doch daarmee zijn we bij het verleden. Ja zeker, bij het Kerstfeest, bij het wonder van de geboorte van den Middelaar Gods en der menschen, van de Vleeschwording des Woords; bij de eerste zeven verzen van Lukas 2, waarin geschreven staat: dat Jezus is geboren, en dat het bij die geboorte heel gewoon is toegegaan.

En niet, hóe het gebeurde, maar, dát het gebeurde, dat is zeer groot. Och, er zijn er, die zitten nog met het probleem, of het wel kan, dat de Zoon Gods vleesch is geworden, zoo waarachtig, dat Paulus spreekt van den Middelaar Gods en der menschen als van den mensch Jezus Christus. Of het wel kan! Waar de menschen al niet over piekeren kunnen.

En hoe ze hun problemen al niet oplossen kunnen. „God kan het eigenlijk niet", zeggen ze dan, „maar dit is het wonderlijke, dat God kan, wat Hij niet kan. Hij kan eigenlijk niet in het vleesch geopenbaard worden, maar nu kan Hij het toch". Die oplossing aanvaarden heet dan: gelooven.

We moeten van die godslasterlijke theorieën af. Waarom kan God het eigenlijk niet? Hij, Die de wereld en den mensch geschapen heeft, waarom kan Hij Zijn werkstuk niet zoo beheerschen, dat Hij in Zijn werkstuk indalen kan, en Zich er aldus in openbaren kan? Ik zeg u: Indien God niet vleesch zou kunnen worden, zoo zou Hij niet Gód zijn. Zoo zou het schepsel machtiger zijn dan God. Och, dat is voor Gods volk geen verborgenheid, dat God vleesch kan worden. Het is voor Paulus ook nooit een mysterie geweest. Daar praat hij niet over. Maar hij schrijft eenvoudig neer: God is geopenbaard in het vleesch. Nu, wat God doet, dat kan Hij.

Maar wal in deze vleeschwording des Woords groot is? Niet, dat God er toe in staat was, maar wel, dat God het gedaan heeft. God is geopenbaard in het vleesch. Het is geschied.

Ja, en dat de Middelaar Gods en der menschen geboren is, dat is niet iets christelijks, niet een mysterie van het christendom; doch het is iets, dat de gansche wereld raakt. Want het is de vervulling van de belofte Gods, vanaf het paradijs tot de vadersen geschied: Ik zal vijandschap zetten. Welnu, sinds het Kerstfeest moet dit heeten: Ik heb vijandschap gezet. Het is al geschied.

Verder: God is geopenbaard in het vleesch. Met dit laatste woord bedoelt de apostel het verdorven en verdervende bestaan der menschenkinderen. Hij bedoelt er mee: „dit leven, hetwelk niets anders is dan een gestadige dood". Neen, hierin is geen sentimentaliteit van ons doopsformulier, maar dit is naar het Woord van God: Alle vleesch is als gras, en al zijn goedertierenheid als een bloem des velds: het gras verdort, de bloem valt af.

Nu, zóó is de Middelaar geweest: Hij was als gras, en als een bloem des velds. Het einde van deze openbaring Gods is een grafspel, en een steen daarvoor, en daarbinnen duisternis en het wroeten van het verderf. Zoo is Hij ons in alles gelijk geworden. Zoo is Hij vernederd, en onder den vloek Gods bestoten, als Hij klaagt: Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?

Kent u korter beschrijving van de geboorte, het lijden en sterven van onzen Middelaar dan deze weinige woorden: God is geopenbaard in het vleesch? Dan staat ineens vóór ons die lange passage uit onze apostolische geloofsbelijdenis: „Jezus Christus, Zijn eeniggeboren Zoon, onzen Heere, Die ontvangen is van den Heiligen Geest; geboren uit de maagd Maria; Die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, nedergedaald ter helle.

Ja, er staat nog meer in. Want dat God geopenbaard is in het vleesch, dat houdt toch ook in, dat wie daar spreekt van een verborgen God, een onbekenden God, die is een leugenaar. Neen, in onzen Middelaar heeft God Zich aan ons ten toon gesteld; is Hij voor ons publiek geworden: „Wij hebben", zoo schrijft Johannes, — maar niet enkel een mensch Jezus gezien, maar — „wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, de heerlijkheid als van den Eeniggeborene van den Vader, vol van genade en waarheid." Aldus heeft de Eeniggeborene Zoon, Die in den schoot des Vaders is, ons God „verklaard". Wie na 't Kerstfeest nog van een onbekenden, verborgen God spreekt, die heeft het werk Gods in het Kerstfeest niet gezien.

We moeten verder. Deze, aan het verderf der schepping onderworpen Middelaar, Die den dood heeft gesmaakt, „is gerechtvaardigd in den geest". In den brief aan de Romeinen schrijft de apostel Paulus, „Dat de Zoon Gods, Die geworden is uit den zaden Davids naar het vleesch, krachtiglijk bewezen is te zijn de Zoon Gods naar den Geest der heiligmaking uif de opstanding der dooden". Zoo wordt hier met de rechtvaardigmaking van den Middelaar bedoeld Zijn opstanding uit de dooden. In die opstanding heeft Jezus Christus maar niet alleen het doodenrijk verlaten, doch heeft Hij over den dood getriumpheerd. Lazarus stond op, doch hij stierf weer. Want hij bleef onderworpen aan den dood; hij bleef een „natuurlijk" mensch. Doch Jezus Christus is opgestaan uit de dooden, en werd een „geestelijk" mensch. Zoo is Hij gerechtvaardigd in den geest; d.w.z.: Hij heeft de onverderfelijkheid aangedaan,

en is een nieuw schepsel geworden, herschapen tot onvergankelijkheid: de dood heerscht niet meer over Hem. Nu, dat de dood niet meer over Jezus Christus heérscht, dat bedoelt Paulus met de woorden: gerechtvaardigd in den geest.

En met deze opwekking uit de dooden heeft God de Vader onzen Middelaar rechtvaardig verklaard. Immers, daardoor heeft God Zijn zegel gezet op het Middelaarswérk van onzen Heere Jezus Christus, hetwelk hierin bestond, dat Hij, „de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende, Zichzelf vernederd heeft tot in den dood des kruises". U weet dat wel: Hij was veracht, en de onwaardigste onder de menschen, en wij hebben Hem niet geacht. Maar God de Vader dacht wel anders over Hem: Hij werd bij God geacht, en de waardigste onder de menschen, en God heeft Hem zeer geacht. Hij werd aan het verderf ontrukkt: nu is Hij een geestelijk mensch, niet verkocht onder den dood, maar gekroond met eer en heerlijkheid. Dat is het eerste loon op Christus' Middelaarswerk in Zijn staat der vernedering: Hij is de eersteling dergenen, die, ontslapen zijnde, een nieuw en onsterfelijk schepsel zijn geworden.

Hoe vindt u dat? Dat vindt de duivel lang niet mooi genoeg! Hij zeide tot Eva, toen zij ook nog een schepsel, niet aan den dood onderworpen, was: Och, wat hebt u daaraan? Te zijn als God, dat is eerst mooi genoeg! Ja, en dat vindt de duivel niet alleen, maar dat vond Eva ook, en Adam niet minder, en — och, wat een ellende, zelfs in de kerk — dan komen vróme kerkvaders: vroom, ja zeker; maar ze zeggen toch maar: Weet u, waarom de Zoon Gods neerdaalde in onzen lagen staat? Nu, dat is, opdat de mensch opstijgen zoude tot Gods hoogen staat. Dat zeide zelfs Athanasius. Om van te huiveren. Heeft die duivel dan nog zooveel invloed ook in de kerk?

Maar weest u niet zoo spoedig verontwaardigd. Vindt u het ook een aanbiddelijk groot mysterie, dat onze Middelaar nu onsterfelijk is geworden? Vindt u het ook het hoogste voor den mensch, dat hij niet meer aan den dood onderworpen is? Vindt u het niet érg, om eeuwig aan God onderworpen te blijven? Kunt u zich daarbij neerleggen, dat eenmaal zelfs onze Middelaar het Koninkrijk weer zal overgeven aan den Vader, en dat dan God alles zal zijn en in allen?

Nu, verder heeft onze Middelaar het niet gebracht. Hij is in de plaats van een verderfelijk een onverderfelijk mensch geworden. Hij leeft als vleeschgeworden Middelaar nu reeds bijna twee duizend jaar. Dat is Zijn loon, dat Hij voor Zichzelf en voor Zijn kerk ontvangen heeft op Zijn werk in de vernedering. En ik zeg u, dat Jezus Christus over dat loon verrukt is. Hij is er mee uit den angst en uit het gericht weggenomen. En bij Hem zal zich niet herhalen, wat eenmaal met Eva geschiedde: dat Hij zich aan de verleiding van den duivel zal overgeven, en als Middelaar niet tevreden zal zijn met Zijn onverderfelijke menschelijke natuur.

Zóó is in Jezus Christus de schepping behouden. Want Hij is gerechtvaardigd in den geest, nadat Hij in het vleesch geleden heeft, en de verzoening van God met ons in Zijn bloed tot stand heeft gebracht. In Jezus Christus is het oude voorbij gegaan: Ziet, Hij is een nieuw schepsel.

En Gód heeft Zijn schepping behouden. Hij heeft haar aan het verderf ontrukkt. Zie maar naar Jezus Christus: Hij is de Eerste, Die zeggen kan: Dood, waar is uw prikkel; hel, waar is uw overwinning?

S. U. Z.

PERSSCHOUW

De stem van een Hohenzollern.

„De Rotterdammer" van 6 Augustus bevat een artikel van zijn Duitschen correspondent. Daaruit nemen we over:

„Een dwaalleer omtrent den Staat, welke de geboden eener gezonde moraliteit wil uitschakelen, werkt niet alleen verwarrend op de gedachtenwereld, maar vergriipt zich aan het leven zelf".

Deze waarschuwende woorden lezen wij in een hoofdartikel op de voorpagina der Zwitsersche „National-Zeitung", en toen wij geïnteresseerd wilden vaststellen, wie onder den veelzeggenden titel „Diktatorenspiegel" deze wijsgeerige beschouwing over een der brandendste vraagstukken van onzen tijd aan zijn scherpe pen ontleende, kwamen wij tot de opzienbarende ontdekking, dat we via Bazel in aanraking zijn gekomen met „F" van Hohenzollern, Prins van Pruisen, hoogstwaarschijnlijk dus met een der zoons van den voormaligen keizer Wilhelm II. Daar de voornaam door middel van drie sterretjes zorgvuldig wordt verzwegen, valt het moeilijk vast te stellen, met welken Prins van Pruisen we zoo ongezoekt en onverwacht te doen hebben, maar het zou ons niet verbazen, wanneer zich achter dezen dekmantel de door en door democratisch denkende voormalige Kroonprins verborgen houdt.

„Ontketende natuurmachten, overstroming, brand en pestilentie zijn niet zoo noodlottig voor een land

als de zedelijke ontketening zijner machthebbers. Wee het volk, welks vrijheid aan willekeur, welks veiligheid aan onberekenbaarheid en welks leven aan onbarmhartigheid is overgeleverd!

Ware staatkunde ziet er anders uit; zij kan slechts op rechtvaardigheid en goedheid gebaseerd zijn.

Geen drift is zoo verderfelijk en onmenselijk als mateloze eerbij en niets is zoo noodlottig voor de rust der wereld. Wie daardoor getroffen wordt, die is er erger aan toe dan een waanzinnige".

Van meer dan actuele betekenis is deze wijsgeerige beschouwing van een Hohenzollern-Prins voor het tegenwoordige Duitsland, welks historie met dit vorstehuis nu eenmaal sedert meerdere eeuwen nauw verknocht is. In het Derde Deutsche Rijk wil men dienaangaande tegenwoordig niets meer hooren en toen men in het begin van Hitlers regiem tot de ontdekking kwam, dat vooral in vroegere officiers-kringen 's Keizers geboortedag nog altijd officieel herdacht werd, was Hermann Göring er als de kippen bij, om zulke „volmaakt overbodige en onzinnige" samenkomsten nadrukkelijk te verbieden.

Niettemin zijn er in alle deelen van Duitsland nog altijd velen, die met een gevoel van weemoed terug denken aan de gulden dagen van het keizerlijk en koninklijk bewind. Het nationaal volksbewustzijn ging toen nog gepaard met een persoonlijke vrijheid, welke men tegenwoordig niet meer kent, want Vader-tje Staat beheerscht ook en vooral de gedachtenwereld van 67 miljoen menschen, die blindelings en zonder moppen datgene goed te keuren en te aanvaarden hebben, wat hun van hooger hand wordt toegewezen!

Kort geleden waren wij te Hannover aanwezig bij de overdracht van de historisch befaamde „Herrenhäuser Gärten" — eeuwen achtereen het particulier bezit van de Hertogen van Brunswijk-Lüneburg — aan de stad en de spontane ovatie, welke Hertog Ernst August en zijn gemalin Victoria Louise, de eenige dochter van ex-keizer Wilhelm, bij deze gelegenheid door de bevolking werd gebracht, was voor ons een bewijs, dat het verleden nog altijd is blijven voortleven in de gedachtenwereld van het volk. Ook in andere deelen van Duitsland — en wij denken hierbij niet slechts aan Beieren, waar het Huis Wittelsbach in de gedaante van Prins Ruprecht onder het volk is blijven voortbestaan — kan men soortgelijke gewaarwordingen opdoen, maar het ligt voor de hand, dat men voorzichtig geworden is in de uiting van zulke gevoelens.

„Lawaai en opzien wekken is nog iets anders dan eer en aanzien op de wereld te bezitten", zoo vervolgt de Prins van Pruisen in de „National-Zeitung" zijn leerzame beschouwing over het wezen der dictatuur.

Nu, aan lawaai en opzienbarende gebeurtenissen ontbreekt het zelfs in den zoogenaamden komkommertijd niet. De actie tegen de katholieke en de protestantsche Kerk duurt onverzwakt voort en het proces-Niemöller zal de wereld weer eens laten zien, tot welke juridische excessen het komt, wanneer een Staat zich de weelde van een „Weltanschauung" veroorlooft, welke in flagranten strijd is met de leer der Christelijke Kerken.

Waar een taal geen woord voor heeft....

De „N. R. Crt." nam uit de „Deutsche Allgemeine Zeitung" dit over:

Wat is cant? Op de liberale zomerschool te Cambridge heeft Harold Nicolson, vroeger gezantschapsraad van de Britsche legatie te Berlijn, thans lid van het Lagerhuis voor de Nationale Arbeiderspartij van MacDonald, een inleiding gehouden. Nicolson heeft indertijd in Duitsland veel vrienden gehad en was zeer gevierd. Hij behoort tot de „high-brows", schrijft zijn boeken in een verrukkelijken stijl en niet zonder humor. Hij is zoo geestig, dat de diplomatieke dienst voorloopig niet meer bij hem paste, daarna beviel hem zijn positie van dagelijkschen censureur bij de bladen van Beaverbrook niet meer, vervolgens had hij er gauw genoeg van het strijdblad Action van de Engelse fascisten te redigeeren en maakte zich los van Mosley om een politiek te zoeken bij de groep MacDonald.

Zijn rijke geest is in den besten Engelschen zin „superior". Hij verklaarde te Cambridge, dat de ongeschiktheid van de Duitschers zich aan democratische instellingen aan te passen, te herleiden is tot hun goede, zoowel als tot hun slechte eigenschappen. De Duitser werd er bij gehinderd door zijn buitengewone, wedijverende energie en door het nadeel van het bezit van een categorische geestesgesteldheid. De Engelschman heeft het voordeel van zijn geestelijke traagheid, zijn onbekommerd optimisme en zijn afkeer van het helder geformuleerde, van het preciese en demagogische. In Duitsland heerscht een gebrek aan tolerantie en een gebrek aan instinct voor wat behoorlijk is en voor fair play, dat men in alle klassen van het Engelse volk vindt. Het is opmerkelijk, dat de Duitse taal geen woord kent voor fair en in het Engelsch geen woord is voor Schadenfreude. De politieke vrijheid en de democratie zijn in Duitsland ten deele om historische redenen, ten deele ten gevolge van karakterfouten ineengestort.

Deze rede, aldus de D. A. Ztg. is door de officieuze, met Reuter verbonden, Press Association onder den titel: „Duitslands gebrek aan fair play" verspreid. Evenals er in de Duitse taal geen woord is voor „humbug" of „snob", is er ook geen voor „cant", de geesteshouding, die ontstaat uit een vermenging van aanmatiging en schijnheiligheid, van zelfgenoegzaamheid en eigengerichtigheid en die de menachen tot „superiority" verheft. Het best zou men „cant" met „Nicolsonismus" kunnen vertalen.

De „N. R. Crt." besluit:

De strijd tusschen de D. A. Ztg. en Nicolson is wellicht te sussen met een „Rustig heeren, ge hebt beiden gelijk!"

Of allebei ongelijk....